

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΚΕΡΟΥΑΡ

(Υπό 'Ιουλλίου Σανδώ)

Ἐξ λεύγας μακρὰν τῆς Νάντης, πλησίον τοῦ Κλισὼν, ὑφύεται ἐν μέσῳ τῶν δασῶν, ὁ πύργος τῶν Κερουάρ, ἐν τῶν ποιητικωτέρων ἐρειπίων ἄτινα καλύπτουσι τὴν γῆν τῆς Βρετάνης. Πυρποληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῆς δημοκρατίας αἱ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου οἰκίαι, δὲν ἀνοικοδομήθησαν πλέον. Μόνος ὁ πύργος ἔμενεν, ὁμοίως πολεμιστῇ, ὅστις ἀφ' οὗ εἶδεν πεσόντας πέριξ αὐτοῦ τοὺς συστρατιώτας του παύει τὸν πόλεμον, ὡς περιμένων σοβαρῶς τὸν θάνατον. Ὁ πύργος οὗτος εἶνε ἀκατοίκητος, ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων χρόνων διεδραματίσθη ἐκεῖ δράμα ἀπὸ τοῦ ἅμα καὶ συγκινητικόν.

Κατὰ τὸ 1815 ὁ κόμης δὲ Κερουάρ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πύργον τῶν προγόνων του. Ἐπανῆλθε πτωχὸς εἰς τὸν κατηρειπωμένον πύργον του, μὴ σκερθεὶς νὰ ζητήσῃ λόγον τοῦ αἵματος καὶ τῆς τύχης του. Ἐλησμονήσεν ἑαυτὸν, ἐλησμονήθη: Ἐκρέμασεν ἄνωθ' ἐν τῇ ἀναδείξασαν αὐτὸν σπάθῃ, καὶ ἐπεδόθη ὅλος εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς θυγατρὸς του, μόνου καρποῦ τοῦ γάμου του. Ἡ κόμισσα δὲ Κερουάρ ἀπέθανε δίδουσα τὸ φῶς εἰς τὴν θυγατέρα της.

Ἡ Μαρία δὲ Κερουάρ ἀνετράφη καὶ ἀνεπύχθη εἰς τὸν Φεουδαλικὸν τοῦτον πύργον, ὡς ἄνθος ἐν γοτθικῷ δοχείῳ. Ἡ παιδικὴ αὐτῆς ἡλικία ἐφαίδρυνε τὸ σκοτεινὸν μέγαρον. Ἡ νεότης της τὸ ἐξωραΐζε διὰ χάριτος θείας. Δεκαεξάετις ἦτον ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ πατρὸς της. Ὁμιλοῦσιν ἔτι καὶ νῦν περὶ αὐτῆς εἰς Κλισὼν, ὅπου ἐπορεύετο τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς ν' ἀκούῃ τὴν θεῖαν λειτουργίαν.

Ἦτο κόρη ὠραία, σοβαρὰ ἄμα καὶ φιλομεδής. Εἶχε κληρονομήσει τὴν τρυφὴν καὶ εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς μητρὸς της, καὶ τὸν ἱπποτικὸν καὶ ριψοκίνδυνον χαρακτῆρα τῶν προγόνων της. Ὁ πατὴρ της τὴν ἐλίκνιζε διηγούμενος αὐτῇ πολεμικὰ διηγήματα. Πᾶν ὅ,τι τὴν περιέκυκλου τῇ ἀνεμίμνησκε τὸν ἡρωϊκὸν τῆς Βανδέας πόλεμον καὶ ὑπὸ τὸ καυστικὸν ἐκεῖνο ἔδαφος, ὑπὸ τὴν πλήρη ἡρωϊκῶν ἀναμνήσεων ἐλείνην ἀτμοσφαῖραν, ἡ φαντασία της φυσικῶς ὥφειλε ν' ἀνυψωθῇ προῶπως. Ἐνόμιζέ τις βλέπων αὐτὴν ἐφιππον μὲ τὴν κόμην κυματίζουσας ὡς τινὰ νέαν ἡρωίδα. Πλησίον τοῦ πατρὸς της τὴν ἐξελάβανεν ὡς τὴν Ἀντιγόνην. Ὁ πατὴρ της ἦτον ὁ μόνος ἔρωι τῆς βραχείας αὐτῆς ζωῆς. Τὸν ἡγάπα δι' ἀγάπης ὅχι συνήθους· ἡ καρδία της δὲν ἠνοίγετο εἰς οὐδὲν ἄλλο αἶσθημα, καὶ ὅτε ὁ κύριος δὲ Γρανλιέ ἐζήτησε, παρὰ τοῦ κόμητος δὲ Κερουάρ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του, ἡ Μαρία δὲν εἶχε σκεφθῇ ἀκόμῃ, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἄλλος ἔρως, ἄλλοι δισμοὶ, ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες συνέδεον αὐτὴν μετὰ τοῦ πατρὸς της.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐνωσις αὕτη ἦτο πρὸ πολλοῦ τὸ

ὄνειρον τῶν δύο οἰκογενειῶν. Ὁ κόμης Κερουάρ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου Γρανλιέ ὑπῆρξαν συστρατιῶται. Ἐπανελθόντες ἀμφοτέροι μετὰ εἰκοσαετῆς κινδύνους ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ, εἰς τοὺς προγονικοὺς αὐτῶν πύργους, ἐγήρασαν ἀμφοτέροι μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐνώσωσι τὰ τέκνα των μίαν ἡμέραν.

Ὅταν ὁ Κύριος δὲ Γρανλιέ ἡσθάνθη τὸν θάνατον προσεγγίζοντα, μόνην εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν ἐξέφρασε πρὸς τὸν υἱὸν του νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ κόμητος Κερουάρ. Ἡ Μαρία ἦτο τότε δεκαέτις παιδίσκη. Κύριος τῆς παρουσίας καὶ τῆς τύχης του ὁ Κύριος Γρανλιέ ἐταξίδευσεν ἐπανελθὼν μετὰ τινὰ ἔτη. Εἶχε καταστῆ ἄνθρωπος μετ' ὕψους ψυχρὸν καὶ ἐπιφυλακτικόν, κομψὸς ἄλλως τε καὶ εὐγενοὺς συμπεριφορᾶς, ἀληθῆς ζέντλεμαν. Ἐπῆναι δὲ τὴν Μαρίαν ἀλλ' οὐδὲν ἐν αὐτῷ ἐφάνερωσε τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν ἐκ τῆς χάριτος καὶ τῆς ὠραϊότητος της. Ἐπῆναι καὶ τὸν πατέρα της μὴ εἰπὼν δὲ οὐδὲν περὶ τοῦ παρελθόντος, ἐφάνετο ὡς λησμονήσας τὴν μεταξύ τῶν δύο γερόντων ὑφισταμένην ὑπόσχασιν. Αἱ σχέσεις των περιορίζοντο μέχρι τῆς κακανοσιμένης ἐθιμοτυπίας.

Ἄλλ' ὠραίαν τινὰ ἡμέραν, εἴτε ἐξ ἔρωτος, εἴτε ἐξ υἱϊκῆς στοργῆς, εἴτε διότι ἐνόμισεν ὅτι ὤφειλ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ πατρὸς του, ὁ Γρανλιέ ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς Μαρίας. Ὁ κύριος Γρανλιέ ἦτο νέος, εὐγενὴς τὴν καρδίαν καὶ τὴν μορφήν, πνευματώδης, κατέχων ὅλα τὰ ἐπικτητὰ προτερήματα τὰ δυνάμενα νὰ δελεάσωσι κόρην δεκαεξαετίδα. Ἐν τούτοις, ἡ Μαρία ἐτρόμαξε. Οὐδεμίαν εἶχε κλίσιν εἰς τὸν γάμον τοῦτον. Περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὰς ὑψηλὰς αὐτοῦ ἀρετὰς, ἀλλὰ δὲν ἡσθάνετο τὸ ἐλάχιστον ἐρωτικὸν αἶσθημα πρὸς αὐτόν. Ἐπειτα ἦτο τόσον νέα ἀκόμῃ!

Ἐξ ἄλλου μέρους καὶ ὁ κόμης Κερουάρ, καίτοι ὀγδάμος οὗτος ἐπλήρου ὅλας τὰς εὐχὰς τῆς καρδίας του, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξοικειωθῇ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι τόσον ἀποτόμως θὰ ἐστερεῖτο τῆς μόνης τοῦ γήρατός του χαρᾶς. Ἀπεφασίσθη νὰ περιμένωσιν ἀκόμῃ ἐπὶ τινὰ ἔτη. Ἄλλ' οἱ λόγοι ἀντηλλάγησαν καὶ οἱ δύο νέοι ἐθεωροῦντο ἔκτοτε μεμνηστευμένοι. Αἱ σχέσεις αὐτῶν οὐδαμῶς ἠλλάξαν. Ὁ Κύριος Γρανλιέ ἐπισκέπτετο τοὺς αὐτοὺς συνεχέστερον, ἀλλὰ δὲν ἐδείχθη τρυφερώτερος ἢ ἐμιλητικώτερος, εἰς τὸν ὅσον ὥστε ἡ δεσποινὶς Κερουάρ μετὰ τινὰς ἐβδομάδας εἶχεν ὅλα λησμονήσει καὶ ὁ βίος της πρὸς στιγμὴν ταραχθεὶς, ἐπανελάβε τὴν συνήθη αὐτοῦ πορείαν. Ἰσως δὲν θὰ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀννακαλύψῃ ὑπὸ τὴν σοβαρὰν ψυχρότητα τοῦ μεμνηστέρου της τεκμήρια ἀληθοῦς καὶ βαθύος πάθους. Ἀλλὰ τί ἐγνώριζε περὶ πάθους ἡ θελκτικὴ καὶ ἀξιολάτρευτος αὕτη κόρη, καὶ τί ἠδύνατο ν' ἀννακαλύψῃ.

Ἡμέραν τινὰ ὅμως ἔσχεν ἀόριστον τινὰ ἀποκάλυψιν. Καθὼς ἐκάλπαζον ἐν τινὶ ἀτραπῷ τοῦ δάσους ὁ ἵππος δὲν ἐπέβαινεν ἡ δεσποινὶς Κερουάρ ἀφηνίασεν. Ὁ παταμός ἦτο πλησίον καὶ ὁ κίνδυνος ἀφεικτος.

Ὁ κύριος δὲ Γρανλιέ ἐρρίφθη κάτω τοῦ ἵππου του, καὶ μέλις ἔσχε καιρὸν νὰ δεχθῇ εἰς τὰς ἀγκά-

λας του τὴν δεσποινίδα Κερουάρ. Ἦτο ὠχρότατος καὶ ἀσθμαίνων. Βλέπουσα δὲ αὐτὸν ἡ νέα κόρη ἐμειδίασε.

— Τι θὰ ἐκάμνετε ἐὰν ἤθελον φρονεῦθαι ;

— Θὰ ἐφρονεῖόμην, ἀπῆντητε ψυχρῶς.

Ἡ Μαρία διέμεινε τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας σκεπτική καὶ ἀπησχολημένη. Ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις αὕτη διελύθη ταχέως, καὶ ἡ σκληρὰ νεῆνις ἐγέλασε· τόσον ἡ παθητικὴ ἀπάντησις τοῦ μνηστῆρος τῆς ἀντέκειτο εἰς τὰς ἐπιφυλακτικὰς ἐξείσεις τοῦ κ. δὲ Γρανλιέ.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ἐνδιαφέρονται ὑποθέσεις ὠδήγησαν εἰς Νάντην τὴν ἀδελφὴν τοῦ κόμητος Κερουάρ. Ὁ κόμης οὐδέποτε ἐσυγχώρησεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του τὸν ἀνάρμοστον γάμον τῆς, καὶ πρὸ εἴκοσι τοῦλάχιστον χρόνων πᾶσα ἀδελφικὴ σχέσις δὲν ὑφίσταται μετὰ τῶν. Μετὰ τὸ ἔτος 1851 πλέον παρὰ ποτε ἀπώθησε πᾶσαν πρὸς τὸν γαμβρόν του κύριον Διβιέ. Καὶ τοιαύτη ἦτον ὡς πρὸς τοῦτο ἡ ἀπαραίτητος αὐτῇ στρυφνότης, ὥστε ἡ θυγάτηρ του δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτε ἔσχε καὶ ἄλλην οἰκογένειαν, ἐκτὸς τοῦ παντρός τῆς. Ἡ κυρία Διβιέ, καλὴ γυνή, ἄλλως τε, ὑπέφερε πολὺ ἐκ τῆς ἀκκμάτου αὐτῆς βρετανικῆς ὑπερηφανείας, ἀλλὰ σὺν τῇ χρόνῳ ἐπῆλθε καὶ ἡ ὑπομονή.

Ἀλλ' εἰς Νάντην, τόσῳ πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ τούτου τόσον ἀγαπητοῦ ἄλλοτε, πλησίον τῆς κληρονομικῆς ἐκείνης κατοικίας ἐνθα διῆλθον τὴν παιδικὴν αὐτῶν ἡλικίαν, ἡσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς μαλασσομένην καὶ αἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐπληρώθησαν δακρύων. Ὁ γενέθλιος ἀὴρ δύναται τὸ πᾶν. Διαφυλάττει πάντοτε τὸ ἄρωμα τῶν πρώτων ἐτῶν μας. Εἶναι ὁ ὀρσπερὸς καὶ εὐνχος ἀὴρ τῆς αὐγῆς τοῦ βίου, καὶ οὐδεὶς τὸν ἀναπνέει δίχως νὰ αἰσθανθῇ πέραν αὐτοῦ ἀποπτάσαν εἰκόνα, ἡ μελωδίαν τοῦ πρώτου νεανικοῦ ἔαρος.

Ὅπως δὴποτε ἡ κυρία Δωβιέ δὲν ἀπεφάσιζε ν' ἀνχωρήσῃ ἀνευ τελευταίας τινὸς ἀπειρίας συμφιλώσεως. Ἡλπιζεν ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τῶν τόπων ἐκείνων, ἐκ τῆς συγκινήσεως τῶν παιδικῶν ἀναμνήσεων, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς πικρεμώσεως τῆς ἀνεψιάς τῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀφ' ἑτέρου.

Οὕτως προΐκνεν τινα, νεκρὸς τις ὁδοπόρος ἐνεφανίσθη πρὸ τῶν ἐπάλξεων τοῦ πύργου Κερουάρ. Προσῆλθε τῷ κόμητι μὲ ὕψος δειλὸν καὶ τρέμον, καὶ ἐπειδὴ ὁμοίαζε καταπληκτικῶς πρὸς τὴν μητέρα του ὅτε ἦτο νέα ἔτι, ὁ κόμης ἐταράχθη ἰδὼν αὐτόν.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ STECCHETI

(Κατὰ τὸ Ἰταλικόν)

Ἦτανε σὰν τὴ σημερινὴ μιὰ νύχτα κι' ἀγριεμένα
Ὁ ἀνεμὸς στὴν πόρτα μου ἐβογγοῦσε,
Ἀργὰ, ἀργὰ σὰν κλάμματα πνιγμένα,
Ἡ βρα τοῦ μεσογῆτιοῦ ἀπὸ μακρὰ χτυποῦσε.
Ἀπὸ τῆς ροιζαῖς σὰν ῥέμμα περισσὴ
Ἐβόδιζε κι' ἐπεφτε ἡ βροχή... ἄχ κι' ἐφρυγες ἐσύ.

Γιὰ πάντα ἐφρυγες κι' ἐγὼ πεσμένος στὸ κρεβάτι

Τὸ στρώμα μὲ τὰ δονεῖα μου τραβοῦσα.

Μὲ πρόσωπο σκυφτὸ, μὲ κλειστὸ μάτι

Τὰ στήθη μου ἐπνίγε ὁ λυγρὸς βαρεὺς καὶ δὲν θρηνοῦσα.

Ἀχ! Μ' ἀπονῆ μ' ἀρνήθηκες πολλὴ

Κ' ἐφρυγες καὶ δὲν μοῦδωκες χαιρετισμοῦ φιλή.

Δὲν σὲ ξανάειδα περὶ ποτὲ ἀπὸ τῆς νύχτας ἐκείνης,

Καὶ τίποτε δὲν ἔμαθα γιὰ σένα.

Ἔπεσες ἴσως μὲς τὴν κατασχύρην

Καὶ καρτερεῖς στὴν πόρτα σου ποῖος θάλλῃ πληρωμένα

Τὰ κλάμματα σου γιὰ λίγο νὰ χαρῇ...

Ἰσως τὸν κόσμον ἀφῆκες καὶ τώρα εἶσαι νεκρή

Ἰσως κι' αὐτὸς ὁ λογισμὸς περσότερο μὲ πνίγει,

Τὰ περασμένα περὶ δὲν τὰ θυμᾶσαι

Σὲ χαρὰς θείας ἡ καρδιά σου ἀνοίγει,

Σὲ γάμον κλίην μ' ὄνειρα χερσὶ κι' ἄγρὰ κοιμᾶσαι

Καὶ σκύφεις καὶ φιλεῖς εὐτυχισμένα

Παιδιὰ ποῦ ἀπ' τὴν ἀρσῆν μας δὲν εἶνε γιγνημένα.

Ἐλπίδες εἶχα σὶν καιρὸ ποῦ κάθε πόνο γιάνει,

Ποῦ βλαῖς μπορεῖ τῆς πίκρας μας νὰ σβύσῃ.

Ἀχ! ἔλεγα πὼς ἦσαν πεθαμένα

Γιατὶ καθένας τοὺς νεκροὺς μπορεῖ νὰ λησμονήσῃ

Καὶ εἶπα στὴν καρδιά μου τὴ γιωχὴ

Καὶ εἶπα "Ἄς τὴν ξεχάσωμε, σὶν δόλμα μου ψυχῇ."

Τοῦ κακὸν! Μέσα στὴν καρδιά λαβωματὰ μὲ σφάζει,

Μὲ σφάζει καὶ δὲν ἔχει γιαντρεμμό.

Σὶν πόνο μου καὶ σὶν βαρὺ μαράσι

"Ὅλο τὸν κόσμον μάχομαι, τὸν ἥλιο βλαστημῶ

Καὶ τὴ ζωὴ, δλο καὶ μὸς γεμάτη

Γιατὶ δὲν ἔχω ἄλλη καμμιὰ ἐλπίδα, εἶσαι γευγάτη.

Φευγάτη γαί, γιὰ πάντοτε! Ἀλλ' ἂν ποτὲ βοῖζῃ

Βροχὴ σὰν τὸ ποτάμι ἀπ' τῆς ροιζαῖς,

Κι' ὁ ἀνεμὸς μεσάνυχτα μοναχίλῃ.

Ἀπὸ μακρὰ σὰν ν' ἀντηχοῦν ἀπελπισιᾶς φωναῖς,

Σηκώνομαι ἀπ' τὸ ἔρμιο προσκεφάλι

Κι' ἀκούω τῆς νύχτας τὴ βοή καὶ τὴν ἀνεμοδάλη.

Καὶ βλέπω μισοξέπρητος σὰν ὄνειρο προστά μου

Θολὰ, θολὰ τὰ κάτασπρά σου κάλλη

Γιὰ μὲ στιγμὴ σωπαίνει στὴν καρδιά μου

Ἀκίνητος ὁ σάρακας ποῦ τρώγει ἀγάλη ἀγάλη

"Ὅλη μου τὴ ζωὴ τὴν πικραμένη...

Ὅπου θαρρεῖς ὅτι κι' αὐτὸς ἀκόμη σὲ προσμένει.

Μπορεῖ ὁ ροῦς νὰ λησμονῇ ψυχρὸς τὰ περασμένα

Μὰ τὸ κορμὶ ποτὲ δὲν τὰ ξεχνᾷ,

Πόσα ζεστὰ φιλιὰ μοῦχεις δοσμένα,

Πόσα κρυφὰ τοῦ ἔρωτος σοῦ μαθαίνα συχνά.

Νυχτὰς ὅπου δὲν εἶδα περὶ γλυκειαῖς

Καὶ τόσαις ὁμορφάδες σου καὶ χάρες μουσικαῖς.

Μὰ εὐθὺς ἀπὸ τὸ βῆθος μου ξυπνῶ καὶ τὴν ἀλήθεια.

Σκληρὴ καὶ μαύρη ἀλήθεια βλέπω μόνο,

Σὰν φρενιασμένος μὲ γυμνὰ τὰ στήθεα,

Μέσα στὰ σκότη τῆς νυκτὸς τὰ χέρια μου σηκώνω

Καὶ πέφτω μὲ σπασμοὺς στὸ ἔρμιο στρώμα

Καὶ μοῦρχνονται τὰ κλάμματα καὶ πνίγονται στὸ στόμα.

Ὅτε νὰ κλάψω δὲν μπορῶ Ὁ πλάστη ἀνάθεμά σε

Ἐὰν δὲν ἦσαι, βίως κι' ὁ ἔρως, μῦθος.

Καταρμένος νάσαι

Ὅπου τὸ δάκρυ μοῦδκλεις σὰν πέτρα μὲς στὸ στήθος.

Κι' ἀφοῦ μ' ἔχεις χωρίσει ἀπ' τὸ πλεονέκτης

Μ' ἀρεῖται καὶ τὸ δάκρυ μου καὶ τὸ χαμόγελό της.

Ἀχ! Ἄν ὁ Χάρος μ' ἀφῆνε νὰ χύσω δάκρυ ἐγώ

Καὶ μὲ στιγμὴ νὰ σ' ἀπολαύσω μόνη,

Ἄς πέφταρ ἡ κατάρα μου σ' ἐμένα

Ἄν τρομερῆς ἀπελπισιᾶς δὲν ἀντηχοῦσαν τόνοι

Στὸ σπῆτι μου καὶ κλάμματα καὶ θρήνη

Γιὰ κεῖνον ποῦ μονάχος του σκοτώθηκε καὶ σβύνει.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Σ. ΜΑΤΕΣΙΣ